

Italien. Nød lærte den italienske venstre- og højrefløj at spinde en samlingsregering, som ord nu har skabt tillid til i parlamentet. Nu mangler bare handlingen. »En klub af uhyrer,« mener Italiens nye oppositionsleder, komikeren Beppe Grillo.

Så blev det endelig bunkepul

AF MORTEN BEITER

SÅ lykkedes det endelig for Italien at få en regering. Det tog ganske vist dobbelt så lang tid, som det tog for den katolske kirke at udskifte sin pave. Og der var skud-drama foran regeringsbygningen, da regeringens medlemmer blev taget i ed. En desperat mand ville »se nogle politikere dø«, som han senere udtalte det. Det kom han dog ikke til. I stedet fik han en ny regering. Den eneste mulige løsning, hvis ikke de i forvejen hårdt prøvede italienske vælgere skulle ud i endnu et parlamentsvalg med den nuværende valglov, og farcen skulle risikere at fortsætte i det uendelige. En samlingsregering, spændende fra centrumhøjre til centrumvenstre, med de fleste vigtige poster besat af pålidelige teknikere og et par symbolske markeringer hist og her. Som for eksempel en integrationsminister, som ikke blot er kvinde, men også en kvinde af afrikansk herkomst.

Med italienske ord *una grande ammucchiata*. *Un 'inciucio*. Et orgie, et bunkepul, en sammenspisning. Det nye regeringsvæsen har mange lidet glørværdige navne. Men Enrico Letta-regeringen trækker i hvert fald vejret og giver løfter til højre om venstre om skattelettelser til både husejere og virksomhedsejere, indførelse af socialhjælp og meget andet, som vil belaste statsbudgettet, samtidig med at Italien ikke vil gældsætte sig yderligere og i øvrigt leve op til sine forpligtelser over for EU.

Hvordan det skal kunne lade sig gøre på samme tid, meldte Letta inter om i sin tale i det italienske parlament tidligere på ugen. Men det er da altid en begyndelse, også selv om den nye regering måske ikke får lov at leve meget længere end til at ændre Italiens valglov og reducere antallet af parlamentarikere, hvis regeringen da overhovedet når så langt, inden den bliver indhentet af realiteterne.

Et års tid måske, højst to. Medmindre da parterne flækker midt over, og mange af medlemmerne finder tilbage til deres kristelige demokratiske udgangspunkt, som også er Enrico Lettas.

En håndfuld gode navne

Indtil nu må man bare konstatere, at det kunne være gået meget værre. Man kunne for eksempel have fået Silvio Berlusconi som økonomiminister, sådan som Berlusconi selv havde ytret ønske om under valgkampen. Men i stedet fik man Fabrizio Saccomanni, respektabel og kompetent generaldirektør i Italiens Nationalbank. Som udenrigsminister kunne man have fået en anden tidligere premierminister, Massimo D'Alema, en sand intrigens mester, som har truet med sagsanlæg mod dem, som anryder, at han skulle have stået bag politiske snigmordsoperationer mod blandt andre partifællen Romano Prodi, som selv var regeringsleder et par gange, inden han løb skrigende væk fra italiensk politik. Men

i stedet fik man den tidligere EU-kommissær Emma Bonino, som på trods af sit ståsted i et af de mindste og særeste partier i Italien, Italiens Radikale Parti, nyder bred respekt både inden og uden for republikkens grænser. Man kunne have fået en af Berlusconis nikkedukker som justitsminister. Men i stedet fik man den tekniske indenrigsminister fra den gamle regering, Annamaria Cancellieri. Det samme kunne være sket med posten som minister for europæiske anliggender. Men her fik den bedst egnede person, juraprofessor og tidligere EU-topembedsmand Enzo Moavero, lov til at fortsætte på posten.

En masse gode mennesker. Inklusive regeringslederen selv, den 46-årige Enrico Letta, to gange tidligere minister, vicestatsminister og en fortid som kristelig demokrat, inden han fulgte Romano Prodi ind i det politiske eksperiment, som smeltede de moderate dele af de kristelige demokrater og Italiens kommunistparti sammen til det, som i dag kendes som PD, Italiens Demokratiske Parti, det tætteste man kommer på Socialdemokraterne i italiensk politik.

Fælles interesser

Det lå ikke i kortene, at Enrico Letta, næstformand i PD og nevø til Gianni Letta, Berlusconis nærmeste rådgiver og højrefløjens grå eminence, mandag i denne uge skulle betrede deputeretkammerets talerstol og fremlægge et program, som både høstede bifald fra højre og venstre i salen. Enrico Letta har altid været nummer to, den unge diskspringer. Men da centrumvenstres leder, Pierluigi Bersani, faldt i forbindelse med det kaotiske præsidentvalg for et par uger siden – Bersani mistede simpelt hen kontrollen over sine folk, som stemte som det passede dem – blev det Lettas tur. Mindre ild, færre metaforer og mere målsøgende diplomati er hans stil, og således blev Letta-regeringen født. Ikke som resultatet af et fælles politisk projekt, men som summen af alles udelighed og en fælles erkendelse af, at den politiske maskine er væltet, og at en enkelt politisk blok ikke magter at rejse den alene.

Desuden har parterne deres små og store fordele ved *l'ammucchiata*, bunkepul-regeringen.

PD slipper for at møde sine vælgere lige med det første, hvilket parti et skal være glad for, hvis man skal tro meningsmålingerne. Desuden får PD mulighed for i fred og ro at forsøge at klinge skårene efter de ydmygende afstemninger om præsidentposten inden partiets kongres i efteråret.

Berlusconi står til fremgang i meningsmålingerne og kunne måske være fristet til et hurtigt nyvalg i utide. Men én ting er meningsmålinger, noget andet er selve resultatet. Med den nuværende valglov risikerer Berlusconi også at tabe alt til Beppe Grillo, komikeren, der er blevet Italiens nye oppositionsleder, og som ikke vil udvise samme forståelse over for Berlusconi og hans be-

Tre stakler. Silvio Berlusconi kan se frem til at blive retsdyldigt dømt og få afsluttet sin politiske karriere.

FOTO: GIAMPIERO SPOSITO/SCANPIX

hov som PD. Om få uger genoptages retssagerne mod Berlusconi for embedsmissbrug, medvirken til prostitution af mindreårige og skattesvig. Desuden er en helt ny sag om bestikkelse af politikere på vej. Alle er sager, som meget vel kan nå frem til endestationen, inden de falder for forældelsesfristen, og bliver Berlusconi retsdyldigt dømt, betyder det både fængsel og enden på hans politiske karriere.

Det er grunden til Berlusconis næsten eksemplariske opførsel siden parlamentsvalget, og at han har ladet sig spise af med en indenrigsministerpost til sin partiformand Angelino Alfano som den fedeste luns til sit parti i forbindelse med dannelsen af Letta-regeringen. For Berlusconi handler det først og fremmest om at gøre sine hoser grønne hos præsidenten, som også er præsident for de italienske dommeres selvstyrende regering, og uanset hvad kan lægge et ord ind for Berlusconi. Hvis det var Berlusconi skattedom på fire års fængsel, som fik ham til at vende tilbage til politik sidste efterår, så vil endnu en dom i denne eller andre sager formentlig få ham til at trække sin støtte til den nye regering.

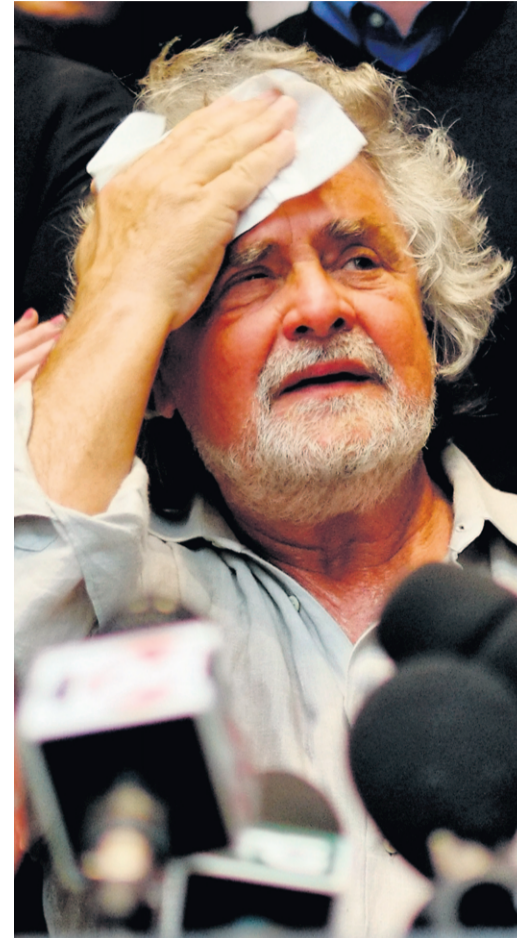
Den nye regeringsleder Enrico Letta blev valgt som summen af alles udelighed og har givet løfter til højre og venstre.

FOTO: SENATO - FIDUCIA GOVERNO LETTA/SCANPIX

Berlusconi har altså fat om en vis legemsdel på Italien. Og omvendt. Imens regerer Letta og hans fata morgana-regering, allerede med anklernerne plaget af Berlusconi-politikere, som forlanger, at hele boligskatten skal afskaffes, for ellers...

Selv Beppe Grillo virker glad, på sin egen måde. For nu har oppositionslederen sine modstandere, hvor han foretrækker at have dem, så han kan fortsætte sin drøm om en dag at få 100 procents flertal i parlamentet.

»De er en klub af uhyrer, en Familien Addams, som adlyder fingerknipsene fra Den europæiske Centralbanks og ratingagenturerne. Den minder om et mytologisk fantasidyrr med mange hoveder, men med én fælles hjerne med to adskilte halvdele: Den højre er Berlusconi, som vil blive reddet af forældelsesfrist, den

Oppositionslederen Beppe Grillo har stadig meget arbejde tilbage, før han opnår sit ønskede 100 procents flertal i parlamentet.

FOTO: ALBERTO PIZZOLI/SCANPIX

venstre er den internationale finansverden, som suger marven ud af Italien,« lød Grillos kommentar til den nye regering tidligere i denne uge.

Men Grillo er et problem, der ligger lidt længere ude i fremtiden. Lige for ligger reformerne og ilten, som skal pumpes ind i den sammensunkne italienske økonomi. Men der er ingen tryllestav, intet tryllestøv og først og fremmest ingen penge til at gøre det med. Og ethvert forsøg på at stramme korruptionsloven, loven om interessekonflikt eller andre love, som Berlusconi vedtog til sig selv, og som er med til at holde udenlandske investeringer væk fra Italien og bremse væksten, vil næppe ske i denne regerings levetid. Det var bemærkelsesværdigt, at Letta i sin tale i deputeretkammeret kun nævnte ordet »korruption« én enkelt gang, og uden at fortælle, hvad han har tænkt sig at gøre for at bekæmpe dem. Således risikerer hans regering at blive en kortere eller længere skovtur, hvor man både hører gøgen kukke og vildsvinet grynte, men blot bliver ført frem til næste valg.

Island. De islandske vælgere har bragt krakkets store syndere til magten igen til gengæld for en generel nedskrivning af boliglånene. En regering hen over midten er dog ikke udelukket.

Utak er verdens løn

AF PRÖSTUR HARALDSSON

Mikhail Gorbatsjov og Winston Churchill har tre ting til fælles. De kom begge to på besøg til Island, mens deres karrierer var på det højeste. De førte deres folk igennem svære tider og blev begge to belønnet med bragende nederlag i det efterfølgende valg. Ved lørdagens folkeafstemning blev den islandske statsminister tildelt samme skæbne. Jóhanna Sigurðardóttir går ganske vist på pension, men hendes parti, Socialdemokraterne, gik fra 30 procent til knap 13 procent og mistede 11 ud af 20 mandater i Altinget. Det andet regeringsparti, De venstregrønne, blev ligeledes halveret og mistede 7 ud af 14 mandater.

Til gengæld gik det godt for oppositionen, især de to store borgerlige partier, Selvstændighedspartiet og Fremskridtspartiet, »det gamle bondeparti« som forfatteren Hallgrímur Helgason kaldte det her i avisen. Sidstnævnte parti er uden tvivl valgets sejrherre. Det gik frem med knap 10 procent til 24,4 procent og har nu 19 mandater, lige så mange som Selvstændighedspartiet. To nye partier klarede spærregrensen på 5 procent. Piratpartiet fik 5,1 procent og tre mandater og Lys Fremtid 8,3 procent og seks mandater. Sidstnævnte parti blev dannet af udbrydere fra Socialdemokratiet og komikerne fra kommunalvalget i 2010.

Fremskridtspartiets formand, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, fik tirsdag grønt lys fra præsidenten til at danne en ny regering. De fleste regner med, at de to sejherrer ikke behøver mange dage til at finde en fælles platform, men præsidenten gav aspiranten et vink om at se sig omkring. Ólafur Ragnar Grímsson bad ham danne en regering, som er i stand til at samle et

bredt flertal af befolkningen bag sig. Det bliver tolket sådan, at nu skal Sigmundur Davíð se, om der findes muligheder for at danne en regering tværs over midten, for eksempel med deltagelse af Socialdemokraterne og Lys Fremtid.

Icesave-heltenes fremmarch

Fremskridtspartiet dominerede valgkampen helt og aldeles. Alle andre partier måtte lade sig nøje med at reagere på partiets generøse tilbud til alle husejere – rige såvel som fattige – om en nedskrivning af deres gæld med 20 procent. Temaer som miljø og energi, social- og uddannelsespolitik, blev ikke diskuteret. Den største årsag til partiets fremgang var, at det konsekvent nægtede at forhandle om Icesave-gælden (som hollandske og britiske myndigheder måtte stå inde for, da den islandske Landsbanki gik konkurs i efteråret 2008). Forhandle ville partiet heller ikke, når det gjaldt EFTA-domstolens frifindelse af den islandske stat, hvilket fik kursen på partiet til at ryge i vejret.

Selvom Icesave-sagen er afsluttet, tales der meget om den overhængende »snedyng« som den største trussel mod landets økonomi. Efter krakket i 2008 blev der indført valutarestriktioner, der først og fremmest skulle dæmme op for udvandring af islandske kroner, der ejes af investorer. Hvis de får lov at veksle dem til valuta og eksportere dem, vil det svække kronkursen drastisk og drive inflationen til uanede højder. Regeringen og Nationalbanken har påbegyndt forhandlinger med ejerne, og her har Fremskridtspartiet fået øje på enorme muligheder for de gældssatte islandske familier. Partiet vil udnytte denne situation til enten at forhandle sig frem til eller ekspropriere igennem beskatning mindst 300 milliarder islandske kroner, cirka 15 milliarder danske kroner – over

halvdelen af det islandske statsbudget – der så kan bruges til en generel nedskrivning af familiernes boliglån.

De andre partier samt en række eksperter spørger, hvem der til syvende og sidst skal betale denne nedskrivning, og om det ikke bliver de islandske skatteydere eller pensionsfonde, der vil stå for regningen. Samtlige partier vil naturligvis hjælpe de mange gældssatte familier, men Nationalbanken har regnet ud, at Fremskridtspartiets metode især vil gavne ejere af store ejendomme, mens de fleste, der virkelig sidder i saksen, ikke bliver bedre stillet.

Brist på kommunikation

Mens den forrige regering blev beskyldt for at lade de gældssatte familier i stikken, brugte ministrene en stor del af deres tid på at besvare spørgsmål fra udenlandske journalister om, hvorfor Island har klaret sig så godt efter krakket. Det bekræfter Katrín Jakobsdóttir – fungerende kulturminister og nyligt valgt formand for De venstregrønne.

»Der er kommet en del journalister, ikke mindst fra andre lande, som har befundet sig i krisetilstand,« siger hun til Weekendavisen.

»Det er især journalister fra Irland, Spanien og Portugal, der fik krisen at føle samtidig med os. De spørger, hvordan vi har kunnet klare os så godt. De er begejstrede, men vi har ikke klaret at forklare det for vores vælgere.«

Der er noget om snakken, hvis man ser på et par nøgletal. Arbejdsløsheden er halveret fra 10 procent, da den var størst, til omkring 5 procent nu. I 2009 var underskuddet på statsbudgettet godt 200 milliarder ISK – cirka 10 milliarder danske kroner – det er nu så godt som forsvundet. Velfærdsstaten er blevet bevaret, og end noget beskudiget på grund af nedskæringer.

Skatterne blev godt nok sat i vejret, men det ramte først og fremmest de velhavende.

En fest, hvor alle skændes

Alligevel oplevede regeringspartierne et sviende nederlag. Hvorfor?

»Foruden dårlig kommunikation mellem regeringen og vælgerne, har de opgaver, vi stod overfor i 2009 hverken været sjove eller populære. Vi er blevet nødt til at tage en del drastiske beslutninger, og jeg kender ingen, der morer sig med nedskæringer eller skatteforhøjelser. Dertil kommer vedvarende interne kampe i mit parti, som blandt andet førte til udmeldelser af tre altingsmænd. Ingen har lyst til at gå til en fest, hvor alle skændes hele tiden,« siger Katrín Jakobsdóttir.

Kulturministeren nikker anerkendende, når det bliver påpeget, at de fleste af ministre var ret uerfarne, da de tog sæde i regeringen i foråret 2009.

»Ja, vi fik virkelig travlt, opgaverne var enorme, og vi forsømte vores bagland. Jeg føler, vores vælgere og partimedlemmer har et stort behov for at snakke med ledelsen.«

Hun er også til en vis grad enig med dem, der hævder, at regeringens platform var alt for ambitiøs. Man havde planer om at omdanne det islandske samfund og genskrive en stor del af lovsamlingen. Det fik man så ikke tid til at gøre, fordi den økonomiske ramme var stram og redningsarbejdet efter krakket tog sin tid. Alligevel skete der en hel del.

»Vi fik sat et nyt regelsæt for vores natur og energikilder, en ny lovgivning omkring medierne og deres ejere og en del anden skelsættende lovgivning,« påpeger hun.

Blandt de største sager, der ikke klarede skærene, var indførelse af en ny forfatning samt

ændringer på fiskeridadministrationen. Begge lovforslag blev til sidst opgivet, fordi oppositionen truede med obstruktion i Altinget. De ville tale forslagene ihjel. Ansøgningen om medlemskab af EU blev udsat, indtil valget er omme, men der hersker stor tvivl om, hvorvidt forhandlingerne bliver igangsat igen. Begge oppositionspartier vedtog på vinterens landsmøder, at befolkningen skal afgøre i en folkeafstemning, hvorvidt forhandlingerne skal sættes i gang på ny. Meningsmålingerne viser dog, at flertallet af de islandske vælgere ønsker, at forhandlingerne bliver afsluttet, så en aftale kan gå til folkeafstemning.

Hvem bliver statsminister?

Som før nævnt peger alt på, at de to store partier, Selvstændighedspartiet og Fremskridtspartiet, danner en centrum-højre-regering, selvom det ikke er udelukket at danne en regering hen over midten. Fremskridtspartiet vil som valgets sejrherre gøre krav på statsministerposten, men det bliver svært for Selvstændighedspartiet at acceptere. Det ville være anden gang i træk, at de må undvære posten. Dertil kommer, at partiets formand, Bjarni Benediktsson, blev svækket under valgkampen. Hvis han ikke bliver statsminister, vil hans dage som formand sandsynligvis være talte.

Sigmundur Davíð har understreget, at Fremskridtspartiets hovedkrav om at komme de gældssatte familier til undsætning ikke er til diskussion. Inden for Selvstændighedspartiets altingsgruppe er der mange, der ikke vil stemme for Fremskridtspartiets forslag. Desuden står der meget på spil: en ny forfatning, landets økonomi samt forbindelsen mellem Island og resten af verden.

Forfatteren er islandske journalist.